

Ostrzeganie i alarmowanie

Ogólny wstęp wprowadzający do tematu potrzeby ostrzegania i alarmowania ludności.
Fotografia głośników na słupie na tle błękitnego nieba.

Wskazanie jakie wiadomości i umiejętności są niezbędne do zrozumienia lekcji.

Cele lekcji sformułowane w języku ucznia dotyczą powiadamiania ostrzegania i alarmowania.

Zagadnienia wstępne z zakresu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania. Wskazano na Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach z 7 stycznia 2013 r. Aplikacja 1: powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie – najważniejsze pojęcia (po kliknięciu rozwijają się, czytane przez lektora definicje: alarm, alarmowanie, monitoring skażeń, obserwacja, ostrzeganie, powiadamianie, prognozowanie, skażenie, zakażenie).

Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania - opisano cele funkcjonowania wypunktowano zadania. Na ilustracji przedstawiono strukturę KSWSiA jako części systemu zarządzania kryzysowego. W rozwinięciu zadania organów i jednostek organizacyjnych wchodzących w skład KSWSiA.

Sposoby przekazywania sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych powszechnie obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z rozporządzeniem. W aplikacji 2 ilustracja rodzajów alarmów i systemów alarmowych. Tabela 1 zawiera treści komunikatów ostrzegawczych. Informacje o osobach, które podejmują decyzję w tym zakresie. Polecenie dla ucznia dotyczące komunikatu uprzedzającego o klęsce żywiołowej.

Przykłady środków masowego przekazu wykorzystywanych jako środki alarmowe. W galerii 8 zdjęć przedstawiono przykłady poszczególnych środków. Polecenie dla ucznia dotyczące ogłaszania sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych.

Analiza przyczyn i możliwych konsekwencji ogłoszenia alarmu. Wypunktowano zasady postępowania po ogłoszeniu oraz po odwołaniu alarmu lub komunikatu ostrzegawczego. Wskazano najistotniejsze rzeczy, które należy zabrać po ogłoszeniu alarmu.

Wypunktowanie najważniejszych zagadnień dotyczących ostrzegania i alarmowania. Praca domowa dla ucznia - dwa zadania dotyczące zachowania w przypadku ogłoszenia alarmu

oraz urządzeń używanych do ogłaszania alarmów i komunikatów ostrzegawczych.

Definicje zagadnień dotyczących ostrzegania i alarmowania: ostrzeganie, alarmowanie, skażenie, zakażenie, alarm, monitoring skażeń, prognozowanie, obserwacja, Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania, powiadamianie,

Bibliografia:

- Źródło: *Internetowy słownik języka polskiego*, dostępny w internecie: <https://sjp.pl/panika> [dostęp 23.03.2021].

Ostrzeganie i alarmowanie

Jednym z najistotniejszych elementów w systemie bezpieczeństwa każdego państwa jest system ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniu. Jak on działa? W jaki sposób należy się zachować po usłyszeniu alarmu? Jak brzmią sygnały alarmowe? Kto i gdzie je ogłasza? Wszystkiego dowiesz się z tego materiału.

Megafon to urządzenie, które może służyć do przekazywania komunikatów ostrzegawczych i sygnałów alarmowych.

Źródło: Pixabay, © Oto Zapletal, Licencja niewyłączna.

Zastanów się lub odszukaj przykładowe zagrożenia czasu pokoju, kryzysu i wojny. Znajdź w dostępnych Ci materiałach zadania i znaczenie obrony cywilnej oraz ochrony ludności, a także podstawowe wiadomości dotyczące zarządzania kryzysowego. Możesz skorzystać m.in. z następujących e-materiałów:

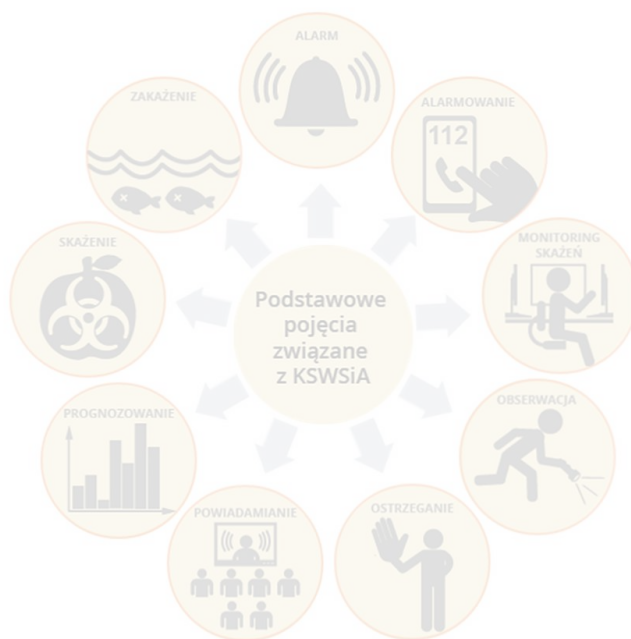
1. [Zadania obrony cywilnej i ochrona ludności.](#)
2. [Kiedy mamy do czynienia z sytuacją kryzysową ?](#)

Nauczysz się

- wyjaśniać pojęcia związane z powiadamianiem, ostrzeganiem i alarmowaniem,
- opisywać strukturę i funkcjonowanie Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania,
- rozróżniać sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze,
- wymieniać zasady zachowania się po usłyszeniu alarmu oraz komunikatu ostrzegawczego.

1. Powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie

Podstawowym dokumentem prawodawstwa Rzeczypospolitej Polskiej, odnoszącym się do systemu wykrywania skażeń i alarmowania, jest Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach z 7 stycznia 2013 r. Określa ono nie tylko funkcjonowanie omawianego systemu, ale także definiuje najważniejsze pojęcia (czynności), których poznanie jest niezbędne do zrozumienia działania **Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania (KSWSiA)**. Pojęcia te przedstawiono w aplikacji poniżej.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/Py6xzdQHQ>

Powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie – najważniejsze pojęcia

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

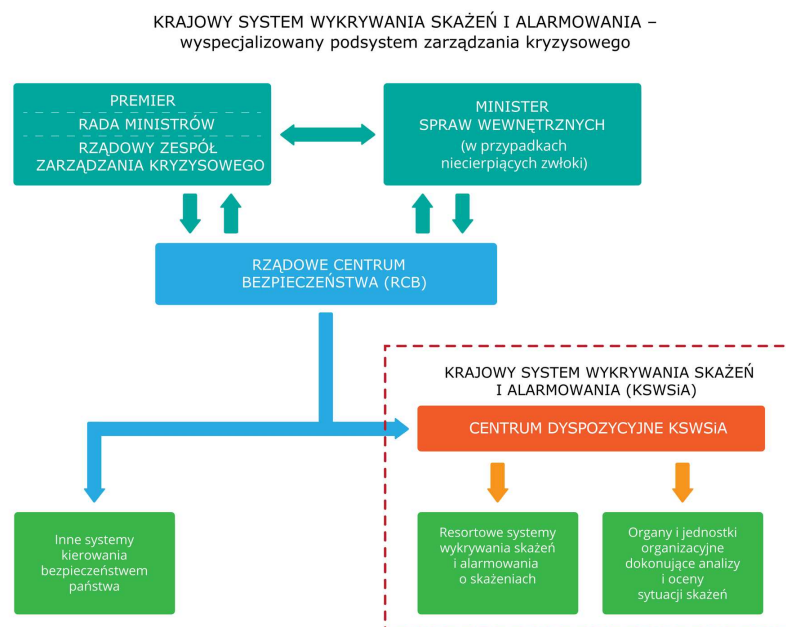
2. Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania

Jednolity **Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania** został utworzony w celu zapobiegania skutkom katastrof naturalnych, awarii technicznych lub działań terrorystycznych, mogących spowodować wystąpienie **skażeń** chemicznych, biologicznych bądź promieniotwórczych. Dzięki niemu możliwe jest również przeprowadzanie niezbędnych treningów i ćwiczeń. **W skład KSWSiA wchodzi systemy: obserwacji, pomiarów, analiz, prognozowania skażeń i powiadamiania o skażeniach.** Funkcjonują one lub są uruchamiane w sytuacjach wystąpienia skażeń. Ponadto KSWSiA tworzą również organy i jednostki organizacyjne, które dokonują analizy skażeń i oceny sytuacji oraz

opracowują, ogłaszają i wprowadzają działania interwencyjne. Nadzór nad funkcjonowaniem krajowego systemu i funkcje koordynacyjne sprawuje Minister Obrony Narodowej przy pomocy centrum dyspozycyjnego, którego rolę pełni Centralny Ośrodek Analizy Skazań Sił Zbrojnych.

Zadania jednostek wchodzących w skład krajowego systemu to przede wszystkim:

- realizacja sojuszniczych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej oraz zobowiązań wynikających z ratyfikowanych umów międzynarodowych w zakresie obserwacji i pomiarów skażeń oraz powiadamiania o skażeniach na terytorium RP,
- monitorowanie skażeń, ich wykrywanie i rozpoznanie, umożliwiające natychmiastowe stwierdzenie wzrostu poziomu skażeń w odniesieniu do norm krajowych,
- ostrzeganie i alarmowanie ludności lub Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej o skażeniach,
- opracowywanie ocen eksperckich stanu zagrożenia skażeniami i przygotowywanie zaleceń postępowania ochronnego,
- specjalistyczne doradztwo w zakresie ograniczania zasięgu i skutków oddziaływania skażeń,
- uruchamianie systemów wykrywania skażeń i alarmowania o skażeniach oraz działań interwencyjnych.

Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania – wyspecjalizowany podsystem zarządzania kryzysowego

Źródło: Dariusz Adryan, licencja: CC BY 3.0.

Przygotowaniem do wykonywania wyżej opisanych zadań zajmują się organy i jednostki organizacyjne wchodzące w skład KSWSiA. Wykonują to w szczególności przez:

- działania planistyczne (planowanie), organizacyjne i szkoleniowe dotyczące:

- aktualizacji danych dotyczących potencjalnych źródeł zagrożenia skażeniami,
- doskonalenia procedur podnoszenia gotowości tych systemów,
- aktualizacji planów rozmieszczenia punktów wykonujących pomiary skażeń,
- doskonalenia sposobów i procedur współdziałania w zakresie monitoringu skażeń, ich prognozowania, rozpoznania i w zakresie oceny sytuacji skażeń,
- tworzenia warunków do preferencyjnego przekazywania informacji w systemach wykrywania skażeń i alarmowania o skażeniach;
- organizowanie szkoleń i doskonalenie osób funkcyjnych w zakresie:
  - wiedzy o właściwościach źródeł skażeń,
  - systemów ochrony przed skażeniami, sposobów dokonywania ich pomiarów,
  - oceny sytuacji związanych z wystąpieniem skażeń,
  - usuwania skutków skażeń oraz prawnych rozwiązań,
  - dotyczących zagadnień ochrony przed skażeniami;
- organizowanie oraz prowadzenie ćwiczeń sprawdzających i doskonalących funkcjonowanie tych systemów i procedur.

3. Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze

W załączniku do wspomnianego już rozporządzenia opisano sposoby przekazywania sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych, powszechnie obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przedstawiono je w aplikacji a następnie tabeli poniżej.

		Ogłoszenie alarmu	Odwołanie alarmu
SPÓSOB OGŁOSZENIA ALARMU	Akustyczny system alarmowy	Modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut 	Ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut
	Środki masowego przekazu	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla ....."	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla ....."
	Wizualny sygnał alarmowy	Znak żółty w kształcie trójkąta lub w uzasadnionych przypadkach innej figury geometrycznej 	

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/Py6xzdQHQ>

Komunikaty ostrzegawcze.

LP.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu	Sposób odwołania komunikatu
		Za pomocą środków masowego przekazu	Za pomocą środków masowego przekazu
1.	uprzedzenie o zagrożeniu skażeniami	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie ....., około godz. .... min ..... może nastąpić skażenie ..... (podać rodzaj skażenia) w kierunku .....(podać kierunek)”.	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu ..... (podać rodzaj skażenia) dla .....”.
2.	uprzedzenie o zagrożeniu zakażeniami	Formę i treść komunikatu uprzedzenia o zagrożeniu zakażeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu ..... (podać rodzaj zakażenia) dla .....”.
3.	uprzedzenie o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców ..... (podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)”.	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu ..... (podać rodzaj klęski) dla .....”.

Decyzje o wprowadzeniu lub ogłoszeniu sygnału alarmowego bądź komunikatu ostrzegawczego, a także o ich odwołaniu, podejmuje właściwy terytorialnie organ administracji publicznej (np. wójt, burmistrz lub prezydent miasta).

Należy pamiętać, że sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze mogą być zastosowane wyłącznie w sytuacji rzeczywistego zagrożenia. Stosowanie ich w ramach treningów i ćwiczeń dotyczących systemów wykrywania i alarmowania

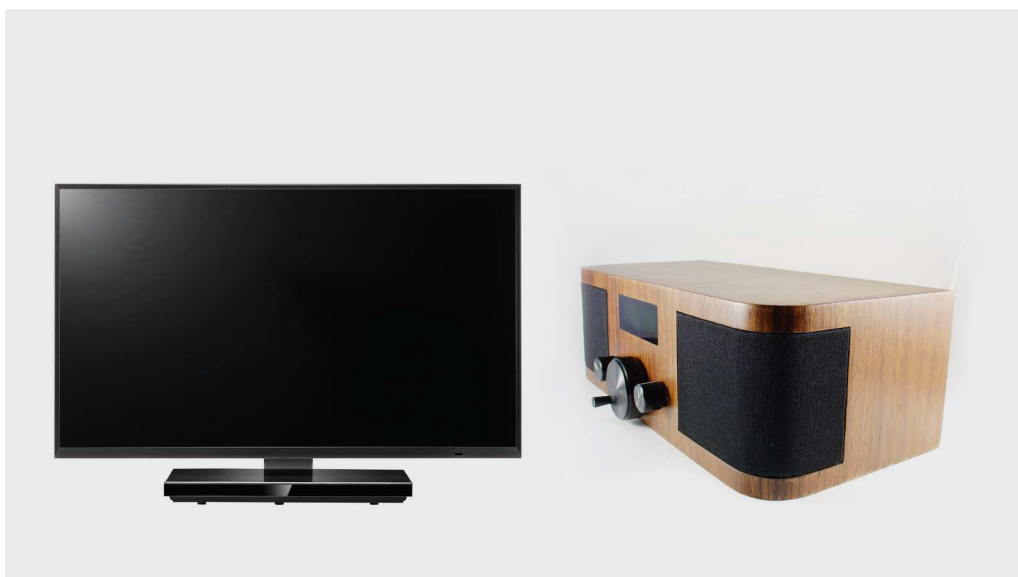
jest możliwe po ogłoszeniu rozpoczęcia treningów lub ćwiczeń przez właściwe, terytorialnie organy administracji publicznej. Musi się to odbyć z 24-godzinnym wyprzedzeniem, z wykorzystaniem środków masowego przekazu i w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie. Ogłoszenie zawiera także informacje o zakresie i zasięgu terytorialnym prowadzonego treningu lub ćwiczenia.

Polecenie 1

Opisz sposób ogłaszania komunikatu uprzedzającego o klęskach żywiołowych i zagrożeniach środowiska.

4. Rodzaje urządzeń służących do ostrzegania i powiadamiania

Sygnały alarmowe oraz komunikaty ostrzegawcze są przekazywane z wykorzystaniem środków alarmowych, których przykłady prezentuje poniższa galeria.

Regionalne i zakładowe rozgłośnie radiowe oraz stacje telewizyjne

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., LG (<https://www.flickr.com>), Jeff Keyzer (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY-SA 2.0.

Syreny alarmowe (z sygnalizatorem świetlnym lub bez, elektryczne, sterowane ręcznie)

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., hattiesburgmemory (<https://www.flickr.com>), Michael Pereckas (<https://www.flickr.com>),
licencja: CC BY 2.0.

Dzwonki alarmowe (montowane np. w szkołach, hotelach i innych budynkach użyteczności publicznej)

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., Kevan (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY 2.0.

Megafony (w tym megafony ręczne)

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., Sunny Ripert (<https://www.flickr.com>), rhodesj (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY-SA 2.0.

Gongi (stosowane w małych przedsiębiorstwach i zakładach)

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., yetdark (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY-SA 2.0.

Buczki i brzęczki (elektryczne, pneumatyczne, parowe) stosowane w pomieszczeniach, gdzie hałas uniemożliwia usłyszenie gongu

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., Dennis van Zuijlekom (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY-SA 2.0.

Dzwony kościelne (stosowane zwyczajowo)

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., Rob Bertholf (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY-SA 2.0.

Sygnalizatory świetlne (stosowane w miejscach, gdzie istnieje bardzo duże natężenie hałasu – są one również skierowane do ludzi z wadami słuchu)

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

W sytuacji kryzysowej należy spodziewać się ALERT-u RCB z zaleceniami dotyczącymi bezpiecznych zachowań. Informacje o zagrożeniu znajdują się także na stronie www.gov.pl/rcb oraz na profilach RCB w mediach społecznościowych.

Polecenie 2

Sprawdź, jakie urządzenia stosowane do ogłaszania sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych są wykorzystywane w twojej najbliższej okolicy. Wybierz jedno z nich i je opisz.

5. Zasady postępowania po ogłoszeniu oraz po odwołaniu alarmu lub komunikatu ostrzegawczego

Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze są przekazywane ludności cywilnej, aby mogła ona w odpowiedni sposób zareagować na zbliżające się zagrożenie. W związku z tym po ogłoszeniu (a także po odwołaniu) **alarmu** należy stosować się do następujących **zasad postępowania**:

- Przede wszystkim nie poddawać się lękowi i **panice** – stanom naturalnym w sytuacji poczucia zagrożenia i niepewności.
- Unikać rozpowszechniania niesprawdzonych informacji, pochodzących z niepewnych źródeł. Korzystać z wiarygodnych źródeł informacji. Obserwować kanały komunikacji administracji państwowej, służb porządkowych i organów bezpieczeństwa państwa.
- Ważne jest trzeźwe myślenie oraz nieuleganie presji otoczenia.

W razie ogłoszenia alarmu należy:

- przerwać wykonywane czynności,
- odpowiednio się ubrać,
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne (najlepiej głównym wyłącznikiem prądu lub za pomocą bezpieczników), odciąć dopływ gazu (wyłączyć główny zawór), wygasić paleniska w piecach, kuchenkach i kominkach,
- zabrać dokumenty osobiste, zapas żywności, indywidualne środki ochrony przed skażeniami, środki opatrunkowe oraz (w miarę potrzeb i możliwości) latarkę elektryczną, koc, odbiornik radiowy (na baterie) itp.,
- zamknąć okna i drzwi oraz opuścić dom/mieszkanie,
- sprawdzić, czy o alarmie zostali powiadomieni sąsiedzi,
- spędzić zwierzęta z pastwisk i wybiegów do pomieszczeń gospodarskich lub ukryć je w zagłębieniach terenu, wąwozach,
- pośpiesznie udać się do wyznaczonych miejsc ukrycia lub schronów,
- zabezpieczyć drogi oddechowe, twarz i skórę oraz unikać kontaktu z pozostawionymi na zewnątrz przedmiotami,
- pomóc słabszym, chorym i niepełnosprawnym,
- bezwzględnie podporządkować się poleceniom służb ochronnych,
- jeżeli to możliwe, śledzić informacje na stronach rządowych (np. Rządowego Centrum Bezpieczeństwa - www.gov.pl/rcb).

Po odwołaniu alarmu należy:

- postępować zgodnie z poleceniami wydawanymi przez służby ratownicze,
- ostrożnie opuścić schron lub ukrycie, omijając jednocześnie wszelkie podejrzane przedmioty (np. pojemniki, torby) oraz miejsca (np. kałuże, plamy nierozpoznanych substancji i zagłębienia terenu),
- przemieszczać się, korzystając jednocześnie z indywidualnych środków ochronnych (chyba że komunikaty służb ratowniczych zezwolą na ich nieużywanie),
- wrócić do miejsc zamieszkania wyłącznie po upewnieniu się, że zagrożenie na pewno zniknęło, a wszelkie niezbędne zabiegi sanitarne zostały wykonane;
- sprawdzić, we współpracy ze specjalistycznymi służbami, czy konstrukcja miejsca zamieszkania nie stanowi zagrożenia,
- zutylizować wodę i żywność, które pozostały w miejscu zamieszkania,

- przewietrzyć pomieszczenie i uzupełnić zapasy środków do uszczelnienia drzwi i okien,
- stale zachowywać ostrożność, a po stwierdzeniu zmian chorobowych u ludzi lub zwierząt natychmiast powiadomić odpowiednie służby.

Po usłyszeniu komunikatu uprzedzającego o zagrożeniu skażeniami oraz komunikatu uprzedzającego o zagrożeniu zakażeniami należy:

- natychmiast włączyć regionalną (lokalną) rozgłośnię radiową lub stację telewizyjną,
- oczekiwać komunikatów i zarządzeń Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz lokalnej stacji sanitarno-epidemiologicznej,
- zastosować się do instrukcji i wskazówek zawartych w ogłaszanych komunikatach,
- sprawdzić stan posiadanych indywidualnych środków ochrony dróg oddechowych i skóry,
- sprawdzić, czy posiadane zapasy wody, żywności, pasz i leków są wystarczające,
- sprawdzić szczelność pomieszczeń ochronnych,
- odizolować i zamknąć w bezpiecznym miejscu zwierzęta hodowlane i domowe;
- unikać kontaktu z dzikimi zwierzętami, gryzoniami i owadami,
- sprawdzić, czy sąsiedzi usłyszeli komunikat,
- przygotowując się do przejścia do pomieszczeń ochronnych, zabrać ze sobą radioodbiornik na baterie.

Po usłyszeniu komunikatu uprzedzającego o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska należy:

- natychmiast włączyć regionalną (lokalną) rozgłośnię radiową lub stację telewizyjną,
- zastosować się do zarządzeń i poleceń wydawanych przez uprawnione organy administracji publicznej oraz służby ratownicze,
- sprawdzić, czy sąsiedzi usłyszeli komunikat,
- w przypadku komunikatu o spodziewanych silnych wiatrach pozamykać wszystkie okna i drzwi, usunąć z miejsc odkrytych (balkonów, tarasów, podwórek) przedmioty, które mogą zostać uniesione przez wiatr, zabezpieczyć pojazdy oraz przygotować się na przerwy w dostawach prądu, wody i gazu.

Ważne!

Najważniejsze rzeczy, jakie powinno się zabrać ze sobą, opuszczając miejsce zamieszkania:

- dokumenty osobiste,
- niezbędne leki (dla siebie i najbliższych),
- wodę i żywność,
- pieniądze,
- ubiór odpowiedni do sytuacji i pory roku,
- okrycia przeciwdeszczowe,

- indywidualne środki ochrony przed skażeniami,
- radio na baterie,
- telefon komórkowy,
- podręczną latarkę.

6. Podsumowanie

- Jednolity Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania to system utworzony w celu zapobiegania skutkom katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub działań terrorystycznych, które mogą spowodować skażenia chemiczne, biologiczne bądź promieniotwórcze.
- W załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach opisano **sposoby przekazywania sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych** powszechnie obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze mogą być ogłaszane **wyłącznie w sytuacji rzeczywistego zagrożenia** – wykorzystanie ich podczas treningów i ćwiczeń dotyczących systemów wykrywania i alarmowania jest możliwe po ogłoszeniu rozpoczęcia treningów lub ćwiczeń. O ćwiczeniach powiadamiają odpowiednie organy, korzystając ze środków masowego przekazu i w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie (z 24-godzinnym wyprzedzeniem).
- Sygnały alarmowe oraz komunikaty ostrzegawcze są przekazywane z wykorzystaniem **środków alarmowych**, do których zalicza się środki masowego przekazu, takie jak regionalne i zakładowe rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne, syreny alarmowe, dzwonki alarmowe, megafony, gongi, buczki i brzęczki, dzwony kościelne oraz sygnalizatory świetlne.
- Bardzo ważne jest **odpowiednie zachowanie** po ogłoszeniu sygnałów alarmowych i ostrzegawczych oraz ich odwołaniu. Najważniejsze, aby nie poddawać się lękowi i panice oraz stosować się do poleceń odpowiednich służb.
- Wzywając pomoc, pamiętaj o [numerach alarmowych](#).

7. Praca domowa

Polecenie 3

Opisz prawidłowy sposób zachowania w przypadku ogłoszenia alarmu w szkole.

Polecenie 4

Podaj jakich urządzeń używa się do ogłaszania alarmów i komunikatów ostrzegawczych. Sprawdź czy osoby z twojego otoczenia/bliscy znają odpowiedź na takie pytanie.

8. Słowniczek

Definicja: alarm

sygnał z dowolnego źródła informujący, że zostało wykryte skażenie albo wystąpiła sytuacja kryzysowa, które zaistniały na skutek katastrofy naturalnej, awarii technicznej, działań terrorystycznych, na skutek zagrożenia wojennego lub wojny

Definicja: alarmowanie

działania mające na celu natychmiastowe przekazanie sygnału do właściwych terytorialnie władz, służb i do ludności na danym terenie, sygnału informującego o zagrożeniu skażeniem, skażeniu lub o sytuacji kryzysowej, które zaistniały na skutek katastrofy naturalnej, awarii technicznej, działań terrorystycznych, na skutek zagrożenia wojennego lub wojny

Definicja: Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania

system utworzony w celu zapobiegania skutkom katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub działań terrorystycznych, mogących spowodować wystąpienie skażeń chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych, a także w przypadku przeprowadzania niezbędnych treningów i ćwiczeń, składający się z systemów obserwacji, pomiarów, analiz, prognozowania skażeń i powiadamiania o skażeniach organy i jednostki

organizacyjne, które dokonują ich analizy i oceny sytuacji, opracowują, ogłaszają i wprowadzają działania interwencyjne

Definicja: monitoring skażeń

systematyczna obserwacja prowadzona w określonych geograficznie punktach i obszarach, w celu wykrywania uwolnionych do środowiska materiałów powodujących skażenie lub w celu stwierdzenia zmian stopnia jego tego

Definicja: obserwacja

działania mające na celu wykrycie źródła skażenia lub ogniska zakażenia, miejsc uwolnienia do środowiska materiałów powodujących skażenie lub stwierdzenie zmian stopnia jego tego, jak też czasu powstania

Definicja: ostrzeżenie

działania mające na celu przekazanie komunikatów i informacji uprzedzających o prawdopodobnych zagrożeniach, zalecających podjęcie działań zabezpieczających i ochronnych oraz instruujące o sposobach wykonania takich działań

Definicja: panika

1. uczucie nagłego strachu, lęku przed kimś lub przed czymś, ogarniające zwykle większą grupę ludzi lub zwierząt; 2. nerwowy pośpiech

Definicja: powiadamianie

przekazanie, przy użyciu wszelkich dostępnych środków, określonych informacji mających na celu zaalarmowanie właściwych władz i ludności o możliwości wystąpienia zagrożenia, o jego wystąpieniu lub ustąpieniu, a także przekazanie informacji dotyczących sposobu postępowania w danym przypadku

Definicja: prognozowanie

dokonywanie oceny rozwoju sytuacji będącej następstwem skażenia z jednoczesnym przewidywaniem i przedstawianiem możliwych skutków skażenia środowiska naturalnego, w szczególności gruntu, wody, powietrza, powierzchni ciała ludzi lub zwierząt, a także określanie wynikających z tego skutków dla funkcjonowania sfery publicznej i obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa

Definicja: skażenie

zanieczyszczenie środowiska, w szczególności gruntu, wody, powietrza, żywności, pasz oraz powierzchni ciała ludzi lub zwierząt, niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi, materiałami promieniotwórczymi lub zakaźnymi czynnikami biologicznymi, niezależnie od ich rodzaju i czasu oddziaływania

Definicja: zakażenie

skutek zakażenia ludzi, zwierząt lub roślin zakaźnymi czynnikami biologicznymi

9. Zadania

Ćwiczenie 1

Zaznacz najważniejsze rzeczy, które powinno się zabrać ze sobą, udając się do schronu lub ukrycia.

☐ laptop

☐ kwiaty

☐ pamiątki

☐ niezbędne leki

☐ ubrania

☐ żywność

☐ telewizor

☐ biżuteria

☐ dokumenty osobiste

☐ woda

Ostrzeżenie i alarmowanie

Źródło: Michał Banaś, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Co oznacza modulowany dźwięk syreny trwający trzy minuty. Zaznacz poprawną odpowiedź.

☐ uprzedzenie o klęskach żywiołowych.

☐ awarię systemu.

☐ ogłoszenie alarmu.

☐ odwołanie alarmu.

Ostrzeganie i alarmowanie

Źródło: Michał Banaś, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Jakie czynności należy wykonać po usłyszeniu komunikatu uprzedzającego o zagrożeniu skażeniami? Zaznacz poprawne odpowiedzi.

☐ Sprawdzić, czy konstrukcja miejsca zamieszkania nie stanowi zagrożenia.

☐ Sprawdzić, czy sąsiedzi usłyszeli komunikat.

☐ Sprawdzić, czy posiadane zapasy wody, żywności, pasz i leków są wystarczające.

☐ Odizolować i zamknąć w bezpiecznym miejscu zwierzęta hodowlane i domowe.

☐ Sprawdzić stan posiadanych indywidualnych środków ochrony dróg oddechowych i skóry.

☐ Udać się do Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej.

☐ Natychmiast włączyć lokalną rozgłośnię radiową lub stację telewizyjną.

☐ Ostrożnie opuścić schron i ukrycie omijając jednocześnie wszelkie podejrzane przedmioty.

Ostrzeganie i alarmowanie

Źródło: Michał Banaś, licencja: CC BY 3.0.